

VERSUS 31.

Cælum et terra transibunt; verba autem mea non transibunt.

1. — Quomam modo mundus defecturus sit, Cæletanus nobis hisce verbis declarat: « Non secum dum substantiam, sed cælum a statu motus quem nunc habet et terra a statu generationis, quo nunc profert vegetabilia. »

2. — S. Bonaventura super hæc verba scribens, salutare nobis monitum tradit, dicens: « Qui vult æternaliter manere, oportet quod transitoris non immoretur, sed potius deserendo transitoria per divina verba transeat ab æterna. » Etenim præter Deum nihil est, quod non deficiat, et ideo si mundo inanimatum, valde decipimur, quia tandem deficiet. *Qui appendit terram super nihilum*, Job, xxvi, 7; ecce quali basi fundamenta ejus iniantur? Cælos pariter Deus defecturus esse pronuntiat, si cælum beatorum, propter quod velut finem creati sumus, excipias, de hoc enim dicitur, Matt., xxv, 31: *Possidete paratum vobis regnum a constitutione mundi*. Haymo dicit: « Nihil in rebus visibilibus cælo et terra durabilius, nihil in rebus humanis velocius quam verba transeunt; quia nec perfici nisi transeundo possunt. Cum ergo Dominus dicit: « Cælum et terra transibunt, verba autem mea non transibunt, ostendit, quia quæ apud nos fixa videntur, apud illum transitoria sunt, et quæ apud nos transitoria videntur, in ejus verbis firma et stabilia sunt, quia firmas et permanentes sententias firmat ejus sermo, dum transit. » Porro ex Cathedra Petri pronunciata et dictata veritas hæc est: *Omnis caro, fœnum, et omnis gloria ejus tanquam flos fœni, cœrui fœnum et flos ejus decidit, verbum autem Domini manet in æternum; hoc est autem verbum, quod evangelizatum est in vos*. I Pet., I, 24, 25.

Additiones.

a. — *Cælum et terra transibunt*, etc. Summa Creatoris providentia fuit, quod bonis hujus mundi esse quoddam habile, transitorium et volubile imperitus fuerit, ut cor hominis tanto magis bonis supernis intentum esset, utpote quæ stabilia sunt et permanentia: *Mundus autem transit et concupiscentia ejus*, ut S. Joannes inquit, et ut S. Paulus ait: *Præterit figura hujus mundi*. Ac si aperte diceret ut scribit S. Anselmus: « Nolite constanter mundum diligere, quando ipse non potest, quem diligitis stare. Incensum cor quasi manentes figitis, dum fugit ipse quem amatis. Mundus transit quo univèrsa clauduntur, imo figura et conversatio hæc mundi quasi nubes præterit. » Dionysius Carthusianus, in opere de *arcta viâ salutis*, hæc quoque honorum temporalium velocem volubilitatem con-

siderans ait: « In hoc innotescit vanitas mundi, quod prosperitas et lætitia ejus cum ingenti aviditate expectatur; et cum venerit teneri non potest, sed transeunt omnia et evolant. »

b. — Philo Hebræus Deum incommutabilem esse probare volens, de rerum humanarum mutabilitate in hæc verba discurrere incipit: « Nihil est in humanis rebus ac negotiis, præter umbram, auramque levissimam sine mora prætervolantem. » Unde lascivi illi, qui laxatis habenis voluptatibus operam dederunt, lamentantur dicentes: *Quid nobis profuit superbia, aut divitiarum jactantia quid contulit nobis? Transierunt omnia illa tanquam umbra*. Sap., v, 9.

c. — Licet tamen hominibus bona hujus mundi amare, sed ea lege, ut illa Deo non anteponamus, qui illa creavit; sed ut per ea in notitiam Dei venientes, illum amemus. Unde S. Augustinus in Epistola ad Honoratum ait: « Potest anima rationalis etiam temporalis et corporalis felicitate bene uti, si non se dederit creatura, Creatori neglecto, sed eam potius felicitatem fecerit servire Creatori, qui ipsam suæ bonitatis abundantissima largitate donavit. Sicut enim bona sunt omnia, quæ creavit Deus, ab ipsa rationali creatura usque ad infimum corpus; ita bene agit in his anima rationalis, si ordinem servet, et distinguendo, eligendo, pendendo, subdat minora majoribus, corporalia spiritalibus, inferiora superioribus temporalia semperternis, ne superiorum neglecta et appetitu (quoniam hinc fit ipsa deterior) et se inferiorum et corpus suum mittat in pejus, sed potius ordinata charitate, se et corpus suum convertat in melius. »

d. — Deus ipse qui prima et infallibilis veritas est, in hæc se verba semel declaravit: *Cælum et terra transibunt, verba autem mea non præteribunt*. Hæc quoque verborum suorum infallibilitate supposita, unicuique qui se salvare et in æternæ prædestinationis librum inscribi desiderat, quid sibi ad hunc effectum consequendum facto opus sit, ore proprio expressit dicens: *Si vis ad vitam ingredi, serca mandata*. Ac proinde unusquisque nostrum, qui pro sua salute sollicitus est, ad ultimum usque vite spiritum mandata Dei et Ecclesiæ diligenter observet; sic enim securus de salute sua erit, nec habebit quidquam quod ab ipso timeri possit.

e. — Quando in die Judicii, omnes destruantur facultates, siquidem, *Cælum et terra transibunt*, cunctæ domus desolabuntur, comburentur omnes vineæ et sylvæ, deficietque quidquid in terra possidimus, Judex supremus in conspectu totius nature tam humane quam angelicæ, reserabit, et in conspectu omnium in medium adducet spectandum illam veslem, seu chlamydem, quam huic vel illi pauperi dedisti, spectandum exhibebit illi qui panis frustulum, licet jam a mendico masticatum et

devoratum. Unde merito Ecclesiasticus xxxi, 11, de Domino, et *elemosynas illius enarrabit omnis Ecclesia* homine justo ait: *Stabilita sunt bona illius in sanctorum*.

DOMINICA SECUNDA ADVENTUS

EVANGELIUM MATTHÆI, CAP. XI, VERS. 2

2. Joannes cum audisset in vinculis opera Christi, mittens duos de discipulis suis, ait illi: 3. Tu es qui venturus es, an alium expectamus?
4. Et respondens Jesus, ait illis: Euntes renuntiate Joanni, quæ audistis, et vidistis.
5. Cæci vident, claudi ambulant, leprosi mundantur, surdi audiunt, mortui resurgunt, pauperes evangelizantur.
6. Et beatus est, qui non fuerit scandalizatus in me.
7. Illis autem abeuntibus, cepit Jesus dicere ad turbas de Joanne: Quid existis in desertum videre? arundinem vento agitatam?
8. Sed quid existis videre? hominem mollibus vestiuntur, in domibus Regum sunt.
9. Sed quid existis videre? Prophetam? Etiam dico vobis, et plus quam Prophetam.
10. Hic est enim, de quo scriptum est: Ecce ego mitto Angelum meum ante faciem tuam, qui preparabit viam tuam ante te.

Versus 2.

Joannes cum audisset in vinculis opera Christi, mittens duos de discipulis suis, ait illi.

Joannes cum audisset.

1. — Sciendum est, quod S. Lucas, cap. vii, styllum historie et tempus, quo singula quæque, quæ in Evangelio narrantur acciderunt, prosequens, singularium quorundam a Christo patrorum miraculorum notitiam nobis communicat, qualia erant mandato leprosi, servi Centurionis sanatio, resuscitatio filii viduæ Nainiticæ, etc. Tandem vero, cum per horum prodigiorum famam populum ad stuporem commovisset, qui propterea et gloriosam hanc acclamationem fecit: *Propheta magnus surrexit in nobis, et quia Deus visitavit plebem suam*; jamque hæc eadem fama ad aures pervenisset S. Joannis, ob Herodem prærehensum in carcere vincti, idem sanctissimus Præcursor, ut discipulos suos cum potius, quam Christum Messiam esse existimantes, ab hoc errore liberaret: *Exiit hæc sermo per universam Judæam*, inquit S. Lucas, vii, 17, *de eo, et in omnem circa regionem, et nuntiaverunt Joanni discipuli ejus*, optimam id faciendi occasionem habere presentem, eosdem ad Christum ablegavit, eo vel maxime, quia illos nimia erga se passione affectos moveri, Christo autem invidere videbat, eo quod majorem populum Christo quam Joanni Baptiste, ejus ipsi

discipuli erant, adhærere tolerare non poterant, ut hæc ratione uno eodemque tempore illos et a spirituali infirmitate liberaret, et veritatem pariter altissimi illius mysterii, quale erat Filii Dei, et promissi Messie incarnatio, eisdem manifestaret.

In vinculis opera Christi.

2. — Joannes quia Herodem hisce verbis corripuerat: *Non licet tibi habere uxorem fratris tui*, carceris vinculis irretitus jacebat. Porro Seneca de Magnatibus ait: « Monstrabo tibi, cujus rei inopia laborent etiam magna fastigia, quid omnia possidentibus desit, scilicet illis qui verum dicat. » Quia tamen hoc non obstante Baptista illi, qui in cæstus sui factore universam Judæam scandalizabat, et inflicebat, veritatem libere dixerat, ecce tibi remunerationem, quam inde innocens reportat. Porro adulatores ad Principum curias liberum aditum habent, libenterque audiuntur, et placent, Evangelii autem prædicatores non item: illi beneficiis cumulantur, hi vero pessime exagitantur. Enimvero Joannis quidem corpus vinculis adstrictum erat, non vero item animus, siquidem vera filiorum Dei libertate gaudebat, ubi spiritus Domini, tibi libertas, II Cor., iii, 17, animoque suo generoso et intrepido, et heroica virtute quæ sacrilegum illum Regem reprehendere non dubitabat, verissimum esse ostendit, quod S. Paulus postea scripsit, II Tim., ii, 9-10: *Secundum Evangelium meum, in quo labore usque ad*

vincula, sed verbum Dei non est alligatum, ideo omnia sustineo.

3. — Ecce tibi autem evidens argumentum, unde perspicue colligere possis, quod persecutiones et immixtae adversitates, non semper culpam sint praecedentium poenae, cum Joannes in vinculis degere conspiciatur licet ab utero materno innocens semper remanserit. Imo Dionysius Carthusianus in cap. XIV, *Matth.*, ulterius considerat, quod S. Joannes ex parte matris suae proximus Christi consanguineus, et praecursor ipsius fuerit, illumque baptizavit, imo tanta fuerit sanctitate conspicuus, ut Christus neminem inter natos mulierum ipso in sanctitate majorem fuisse, aperte declaravit, et tamen Deus promiserit, ut idem ille per adulterae ejusmodi suggestionem incarcerationetur, eique in levis ejusmodi tripudii praemium; sanctissimum amputaretur caput; ex quibus demum praemissis verissimam hanc deducit consequentiam: « Nemo ergo servorum Christi murmuret, multae tribulationes iustorum. » Chrysostomus quoque idipsum considerans, ad nostram consolationem Deum hanc innocenti Joanni crudeliter inferri necem permisisse dicit « ut et justus ille fulgentiores coronas consequeretur, et qui postea injuriam passuri essent, hoc exemplo corroborati, aequiori animo cuncta perferrent. »

4. — Chrysologus, *Serm. cxxvii*, in horum vinculorum laudem ita scribit: « Qui vincula solverat peccatorum, peccatorum vinculis alligatur, » quibus verbis alludebat ad baptismum, a Joanne in deserto collatum et praedictum, qui ad veniam et remissionem peccatorum obtinendam, praevia dispositio erat; qui igitur peccatorum catenas in aliis solvebat peccatorum et criminum alienorum catenis et compedibus innectebatur: Hisce tamen vinculis congrue verba illa S. Cypriani, lib. III, *Ep. xxv*, adaptari posse videntur, dicentis: « Ornamenta sunt ista, non vincula: nec Christianorum pedes ad infamiam copulant, sed clarificant ad coronam. »

5. — David impios in hac vita exaltari, sanctos vero deprimi videns, in periculo fuit adversus Divinam providentiam tantisper indignandi et murmurandi, ait enim: *Mei autem pene moti sunt pedes, pene effusi sunt gressus mei: zelavi super iniquos, pacem peccatorum videns.* Ps. LXXII, 2, 3. Herodes omnesque domus ejus familiares saltabant, criminosaque et infami cum licentia et libertate tripudiant, cum e contra S. Joannes squalido clauderetur in carcere. Dionysius Carthusianus, *Serm. de S. Pet. ad Vinc.*, ait: « Sunt vincula praecursorum, quibus rebelles ligari nolunt, et a vitis retrahi; » in ejus probationem, illum Psalmi II, 3, textum adducit: *Dirumpamus vincula eorum, et projiciamus a nobis jugum ipsorum.* Haec autem vincula, ab Herode et Herodiade, insolenter fuere disrupta; et ideo ipsi,

non vero Baptista, compedes carceris merebantur atque catenas; et tamen ecce mirabiles divinae infallibilis providentiae periodos, quibus ordo hic totaliter invertitur et contrarium fieri videtur. Unde Chrysologus ait, *Serm. cxxvii*: « Herodes tu adulerium facis, et in carcerem vadit Joannes, ubi Deus? ubi homo? ubi fas? ubi lex? » Optima vero omnibusque quoad hoc satisfaciens responsio est, illa Caesarii Arelatensis *de Decal.* « Si quem forte movet, tanta excellentiae prophetam, imo plusquam prophetam tam viliter occisum, recogitet ipsum prophetae Domini Calvariae inter latrones crucifixum. »

6. — Ex iisdem quoque verbis veritatem quamdam, praeciam deducere possumus, nimirum quod, dum in summo adversitatum, Dei amore tolerantium, apice constituti sumus, caelestia dona et gratias abundantium participemus, siquidem de Joanne dicitur: *Cum audisset in vinculis opera Christi.* Ezechiel, I, 3, inter durissimae illius servitutis catenas et compedes revelationibus, visionibusque caelestibus copiose gavisus fuit: *Cum essem in medio captivorum, juxta fluvium Chobar, aperti sunt caeli, et vidi visiones Dei.* Joseph similiter ex carcere et vinculis, ad somnii Pharaonici interpretationem exponendam rapitur. Daniel leguminibus famem a se vix depellere poterat, et tamen habitum a Nabuchodonosore somnium ei revelatum fuit, *Job. XLII, 5*, de semetipso fatetur, quod in sterquilino sedens suos in Deum vivaciter defixos habuerit oculos mentis: *Auditu auris audivi te, nunc autem oculus meus videt te.* Ubi S. Gregorius ait: « Interno enim oculo veritatis lumen magis conspexerat. » Denique Herodiani hujus carceris obscuritati, hisceque Baptistae vinculis, universus Christianismus per omnia saecula in acceptis refertur, et grata mente tribuere debet, quidquid de Dei Filio, de Messiae adventu, de Salvatoris mundi doctrina unquam luminis accepit, hinc enim praecipue illa ab eo manifestata divinitatis Christi notitia emicuit. *Hic venit in testimonium, ut testimonium perhiberet de lumine, ut omnes crederent per illum.* Joan., I, 7. Unde, *Lib. de Joseph, c. v.*, S. Ambrosius ait: « Non turbentur innocentes, cum falsis criminibus appetantur, visitat Deus et in carcere, suos. »

Mittens duos.

7. — Cum in carcere catenis vinculus, ad Christum in propria persona adire non possit, discipulos suos ad eum mittere compellatur.

8. — « Duos misit ad socialis vite commendationem, » inquit Dionysius Carthusianus: Eadem quoque ratio a Salmerone tangitur, dum id factum fuisse dicit, ob decentiam. S. Lucas, X, 1, de duobus discipulis tractans dicit: *Misit illos binos ante faciem suam in omnem civitatem et locum.* Et ideo maxime

laudandus religiosorum usus etiamnum obtinet, quod associati semper egrediantur.

9. — Albertus Magnus ait: « Ut in ore duorum vel trium testium stet omne verbum, etiam apud alios dubitantes; de discipulis suis forte magis emulantibus, ut illis certificatis etiam alii certificentur. » Ejusdem quoque sententiae fuit Carthusianus, dum ait: « Deus misit ad idoneam testificationem. »

10. — Chrysostomus, *Hom., xxxvii, in Matth.*, Joannem a discipulis suis elegisse existimat, quos ad credendam Christi divinitatem vel maxime dispositos esse cognoscebat: « Non omnes, sed duos, quos forsitan faciliores ad credendum ceteris putabat, et qui simpliciter absque suspitione interrogare possent. » Euthymius duos illos inter ceteros, prudentiores sapientioresque fuisse existimat: « Electis duobus qui prudentiores essent. » Lucas Brugensis ait: « Eos verisimile est eum misisse, qui cum essent indolis optima, exactius sinceriusque referrent, quae oportebat. »

11. — Ambrosius, in *Luc.*, sensum consecutus allegoricum, in duobus illis discipulis duos populos agnovit: *Isti discipuli sunt duo populi, quorum unus ex Judaeis creditus, alter ex gentibus, qui ideo credit, quia audivit.*

De discipulis suis.

12. — Lucas Brugensis notat, quod intimi hi Baptistae discipuli Christo contrarii fuerint, eo quod numerum ad Magistrum ipsorum concurrentium minui, eorum vero, qui Christum sectabantur, mire adaugeri viderent: « Quia alieniores erant a Christo plerique Joannis discipuli, pro magistro suo contra Christum emulantes, Joan., III, 26, atque ita ab eo pendentes, ut majora de ipso, quam de Christo sentirent, Matth., IX, 14, licet aliud eos doceret Joannes, Joan., III, 28, quae res impediabat ac viam intercludebat, ne in Christum crederent. » Joannes igitur et veneno medicinam conficere novit, siquidem livorem, invidiam, et emulationem, qua Christum aversabantur, in ipsorum beneficium et utilitatem retorsit, eos, ad se de Christi divinitate certificandos et informandos mittendo, efficiendoque et ejus deinceps fierent sequaces. Quo facto egregie nos docuit, veris Dei servis solam Dei, non vero propriam gloriam quaerendam et zelandum esse, etiam cum proprie aestimationis praedicio: *Illam oportet crescere, me vero minui.* Probe Praecursor cognoscebat, quam de discipuli ejus opinionem haberent, maxime post solemnem illam ab Hierosolymis destinatam legationem, in qua Messiae dignitas ei offerebatur, ideo hanc opinionem eis magnopere praedjudicare posse timens, ut Filium Dei melius agnoscerent, merito motus est, ut pro hac notitia acquirenda ad Christum eos mitteret. Basilus Seleucus, *Orat. 34*, ait: « Ne pertinaci quodam

« honoris studio, et veteris Magistri desiderio, de sermo Christo, » etc., quasi diceret: magnopere timebat, ne post mortem ejus, venerationis ei attributa memoriae retinentes, de vero autem Messia nec quicquam luminis habentes, populum, ad erendum ipsum fuisse Messiam, inducerent, atque ideo ab hoc eos errore eximere voluit.

13. — Chrysostomus, a S. Thoma in Catena citatus, prudentiam Baptistae observat, qua ad insinuandam eis veri Messiae notitiam, et ut ipsos vero Christi discipulos efficeret, usus fuit: « Si dixisset, abite ad ipsum, quia melior me est, non utique persuasisset, sed aestimaretur humilia de se sentiens hoc dicere, et sic magis essent ei affixi. » Quid igitur facit? expectat ab eis audire, quod Christus mirifica facit: neque omnes misit, sed duos quosdam, quos noverat fortassis, aliis per suasibiliores existentes, ut insusceptibilis interrogatio fieret, et ex rebus ipsis discerent distantiam, inter eum et Jesum. »

14. — Credibile est, discipulos illos vera Magistri sui indole imbutos fuisse, ut pectore essent adeo generoso praediti, ut ad imitationem Magistri sui, pro veritatis defensione, malis sese forti et intrepido animo opponerent; cum enim de Christi discipulis constet, quod Magistrum suum vinculis irretitum et captum videntes, omnes relicto eo fugerunt, hi e contra, tametsi Praecursorem in Regis et Reginae indignatione positum esse scirent, ipsum tamen nunquam deseruerunt, imo obedientissimi et obsequiosissimi semper erga illum permanserunt, etiam post mortem, quando corpus ejus in facie Herodis sepulture honestissime mandatum.

15. — Chrysostomus, *Hom. in Matth.*, a Glossa citatus, hanc adducit similitudinem: « Sicut pater, si videret filios bonis moribus ornatos, et omni sapientia perfectos, quasi securus moritur, nihil de cetero timens de illis: sic et Joannes volebat discipulos perfectos videre in Christo, ut jucundius moreretur. »

16. — Sanctus, Gregem quoque suum, quem praedicatione sua multo tempore paverat, securissimum esse voluit, ut tandem ad pasca producerentur aeterna, ideoque illos supremo Pastori consignandos esse duxit: « Videns mortem suam proximam, » inquit S. Anselmus, « voluit discipulos suos Christo adjungere, antequam discederet: » Percutiam pastorem, et dispergent oves. » Decollatio ipsius praefortibus aderat, ideoque prius executioni mandare voluit, quod postea Redemptor noster discipulis suis praestitit, dum illorum securitati peroptime prospexit: *Si me quaeritis, sinite hos abire.*

Ait illi.

17. — Queri hoc loco potest, quomodo S. Mattheus dicere possit, quod Joannes sit ille, qui dixit:

Ait illi; non enim dicit *Aitunt*, in persona discipulorum, sed *Ait*, in persona Præcursoris, cum tamen certum sit, quod *Joannes in vinculis* constitutus, procul a Christo absens fuerit? Responderi potest, tritam esse regulam: « Qui per alium facit, per se ipsum facere videtur. » Insuper considerandum est, S. Joannem interrogationem hanc suo nomine faciendam illis imposuisse: « Quasi discipulis suis diceret, » inquit S. Anselmus, « si vos dubitatis illum fuisse Messiam, cui testimonium perhibui, » ite ad eum, et quærite sub nomine meo; » adeoque S. Joannes per eos discipulorum suorum loquebatur.

18. — Considerandum est etiam, quod S. Joannes inter compedes et catenas constitutus, mortique pro veritatis defensione, Deique honore subeunda vicinis, discipulis ad Christum, prodigiosa et miraculosa patrante, non eo fine miserit, ut is se pro ipso interponeret mediatorum, vel ut innocentiam ejus justificaret, aut a ferreis catenis, quibus vincus tenebatur, liberaret, sed per hanc interrogationem nihil aliud intenderit, quam ut ignorantie tenebris a discipulorum suorum mentibus depulsis, ipsi verum Messiam agnoscerent, eosque in viam salutis dirigere, mundumque in agnitione Filii Dei erudire posset. Unde S. Ambrosius ait, *Serm. 1 de S. Joann.*: « Mirari non debemus, quod ab Herode missus in carcerem, clausus Christum suis discipulis intemaret, cum etiam clausus in utero eundem Dominum gestibus predicaret. »

19. — Nonnulli quoque contemplativi hoc loco meditantur, quod cum S. Joannes morti proximus esset, suam in Christum fidem manifestare voluerit, ad erudiendum hoc facto cunctos fideles, quod eo vel maxime tempore facienda sit fidei nostræ confessio, quo morti vicini existunt.

Additiones.

a. — *Cum audisset Joannes in vinculis opera Christi.* Introducitur hic Joannes in carcere, inter vincula in vili loco detentus, in quo veluti propriae opinionis apud vulgus oblitus, discipulos mittit ad Christum, ut ejus vera luce ac intelligentia illuminentur. Ut inde agnoscat, quam falsum, ac a vero alienum sit iniquorum dogma, qui præcelsam eminentiam volunt investigare, non a virtute ac præclaris factis, quibus quis nitet ac respiciet; sed a loco quem tenet. In hoc vero multis error reperitur. Joannes enim abjecto clauditur ergastulo, et tamen ipsum ejus eximia charitas ac virtus, toti manifestum reddit orbi: hoc enim proprium sibi possidet vera humilitas. Inter alia divinæ omnipotentiae œconomia Propheta Job humilium agnovit exaltationem, quando dicebat: *Qui ponit humiles in sublime*: id quod in omni ætate quidem, circa servos Dei adimpletum fuit; singulariter autem in Salvatore nostro qui a primo conceptionis suæ instanti, usque ad

resurrectionem suam, nihil aliud quæsit, nec in aliud collimavit, quam ut se humiliaret et eximiret. Voluit nihilominus æternus Pater per excelsas augustasque gloriæ et magnificentie demonstrationes, heroicis profundæ humilitatis ejus actus recompensare: quemadmodum per principaliora vite Christi mysteria ordinate discurrantibus facile patet.

b. — Quod si virum quemdam alium videre volumus, considerationis nostræ oculos in S. Joannem Baptistam coniciamus. Quo enim tempore hic protestatus est dicens: *Ipse est qui post me venturus est, qui ante me factus est, cujus ego non sum dignus, ut soleam ejus corrigiam calcaream?* Tunc videlicet quando principes Synagoge solemnam ad illum instituerunt legationem ad offerendam et sublimissimam Messiatum dignitatem, et ad eum tanquam Dei Filium adorandum; et ideo, in eodem momento adeo exaltatus fuit, ut Christus ipse factus fuerit ejus panegyrista, et de eo dixerit: *Inter natos mulierum non surrexit major Joanne Baptista.*

c. — Ostendit hic sacer textus: *Cum audisset Joannes in vinculis, etc.*, miram S. Joannis fortitudinem et sanctitatem, qui nec carcerem, nec mortem timuit in increpato Herodis incestu, sciens correctionem sub præcepto tam divino quam naturali obligare omnes, dicente Domino: *Si peccaverit frater tuus, corripce eum.* Hec autem correctio superiores maxime obligat; estque valde conveniens et necessaria, ideoque cum omni sollicitudine et prudentia facienda. S. Bernardinus, de Prelato qui mala eradicare semina ab agro suo non contendit, ita scribit: « Qui viliis nutriendis parcat et favet, ne contristet peccantium voluntatem, tam non est misericors quam ille qui non vult cullellum rapere puero ne audiat illum plorantem, et non timet ne vulneratum doleat, vel extinctum. »

d. — Magnus ille Propheta et Præcursor Domini Joannes Baptista, auctoriter dixit regi Herodi verba auditi ingrata, et admodum molesta. Et eo statim mittitur in carcerem; nec ibi destitit Joannes predicare quod audire et exequi valde expediebat Herodi. O animosam Præcursoris audaciam et charitatem! qui non potuit cohiberi, quin libere diceret quod ipse sentiebat, contra regem; sed tandem destitit regis verbis dissentire. At quando id præstitit? Audi Rabanum: « Sed et linguam et vocem apud eos perdidit Propheta, ut vel ipse Joannes aliquando non contradiceret regis voluntati. Sed cum vita perderet vocem qua regi ante non annebat; ut sic mortuus silentio annuat, qui viva voce mordicus renuebat. » Qui officium Joannis imitatis, emulare ejus dicendi libertatem, et nisi mortuus, ne perdas licentiam fandi vera et utilia; utere imperiali voce; ne timeas carcerem, neque exilium, neque ambitionis volatiles spes. Munus enim tuum exigi omnes subire labores et

periculum, atque a veritate sine adulatione prædicanda, viliisque reprehendendis nunquam desistere.

e. — Non sine magni ratione mysterii Joannes tam accurate describitur in vinculis, ut enim hoc in argumentum singularis in ipsum divini amoris; adversitates enim et ærumna a Deo immissæ, sunt signa ardentissimi in nos divini amoris. *Quem enim diligit Dominus, castigat*, inquit S. Paulus, *flagellat autem omnem filium quem recipit.* S. Thomas, *Opusc. I. 1. 2.*, de Deo nostro ait: « Præ omnibus est utilis; » et ideo propter utilitatem præ omnibus etiam amabilis: amplius autem, quia tua mala tecum sentiens, ea tibi alleviat in præsentem, dicit enim ipse: *Cum ipso sum in tribulatione, eripiam eum et glorificabo eum.* » S. Tobias, *xiii, 2.*, quoque ait: *Quoniam tu flagellas et salvas.* Ideoque optime nos S. Augustinus monet ut Deum agere sinamus ut vult. « Melius novit ille quid tibi expediat, quam tu, » et ob hoc si vis de eo bene sentire, totum quod ab illo tibi sit bene fieri intellige. Talis est enim amor Dei in nobis, nec quicquam omnino humana « infirmitas tolerat quod ipse quantum in sua bonitate est, ad bonum nostrum non disponat. »

f. — Joannes virtutis flos et sanctitatis magister, penalisimo carcere cur vexatur? Respondet, et quidem apposite, doctissimus Didaeus de Celada, *Comment. in Tobiasiam*: « Prospera in plebem ac vicia ingenia veniunt; at calamitates, terroresque morte talium subjugare, et illis patientiam nutrire, proprium magni viri est. Semper vero felicem esse, et sine morsu animæ velle transire vitam, ignorare est rerum naturæ alteram partem. Magnus es vir? sed unde scio si tibi non datur facultas exhibendæ virtutis et tolerantie erudiendæ et demonstrandæ? Transisti sine adversario vitam? Nemo sciet quid poteris, nec tu quidem ipse; opus est enim ad notitiam sui experimento: quid quisque possit nisi patiendo non didicit. Doceat te patientia, quantum possis, doceat tribulatio patientiam, doceat et reliquas virtutes, quantum tolerare debeant et qualiter adversa sustinere opus sit. » O quam congrue ergo tribulationis carcere vexatur Joannes, ut qualis ipse sit adversitas doceat! Nam in eum finem Deus tribulationem immitit, ut nostram probet et expetiarit virtutem.

g. — In carcere, in vinculis audivit Joannes opera Christi quibus magis in fide erga Christum confortabatur, inque ærumnis contra infestos Herodis tubabatur insidias, quasi nullum homini præsidium, nulla custodia tutior et securior possit parari de extrinsecis iis et humanis adiutoribus, quam ærumnæ, quam labores, quam lacrymæ. Considera modo tibi puerulum Moysen a parentibus derelictum, fluminis undis creditum, huc illicque jactatum. Quæ res in tanto discrimine valuit eum tutari et custodire incolumem? Textus sic habet: *Exod. 1. 1.*

Ece descendebat filia Pharaonis, ut lavaretur in flumine; quæ cum vidisset sciscitavit in popyrione, misit unam eam famulam suam et allatam aperiens cœnensque in ea parvulum vagientem, miserta ejus, etc. Sane lacrymæ et vagitus tutati sunt infantulum, et quem parentes aut cognati minime a morte custodirent, illum custodit plancus. Quod optime D. Joanni incarcerationi applicari potest, qui alique dubio peccata Herodis et duritiam Judeorum, si non lacrymis corporis, saltem cordis, et singulibus deploravit, seseque per eas in virlatum cursu tutatus est, et magnum fortlemque spiritum ad subeundum martyrium acquisivit.

h. — Joannes, Joannes inquam ille, qui de celo præmaturo afflatus, adhuc paucorum dierum infantulus, in materni carceris alveo Christum agnovit et nuper digito designavit, clauditor modo carcere ab Herode, quem Herodes nullo opere metuebat et amabat, et libenter audiebat, eoque auditio multa faciebat, vir justus et sanctus, Herodi supra modum salutaris. Ille qui viperas transformabat in columbas, impiissimos quoque ad se trahabat, ut baptismum e manibus sanctis susciperent, eosque et durissimis lapideisque mollissimos efficeret, Herodem ad sui commiserationem et meliorem frugem non flecit. Scilicet « plus valet malum inolitum quam bonum insolitum, » ait S. Pater Augustinus, ut in assuetis suis incoestibus recidivus Herodes, licet gravitatem scelerum agnosceret, in profundum tamen rueret æternæ perditionis supplicium. Hæc enim repetitio peccatorum solita poena est. Execrabilis est ergo, illorum stultitia qui ad peccata semel remissa et expiata non redeunt; majorem sibi reatum graviusque addeunt supplicium, et difficilius a peccato resurgunt, quia lumen et gratias divinas continent; ac prout a Deo deridentur et acerbe castigantur. Sic sunt novissima hominum illorum, pejora prioribus.

i. — Vinculis capitur Joannes ab Herode, ideo ne ejus crimina fierent manifesta, neve ejus incestus omnibus innolesceret. Verum dum peccata Herodis a Joanne arguntur, in omnium ore sunt publica; ut ergo hujusmodi criminis propagatio evitaretur, capitur iniquitatis objurgator, incarcerationi, vinculis constringitur; sed fallitur Herodes, et maxime fallitur; nam crimen suum dum occultare vult, magis manifestat. Joannis enim carcer ac gladius, quo caput est amputatum, maxime Herodis flagitia manifestant et accusant. Ita peccatum præsertim mortale, occultari nequit: tum a Deo, tum a propria mala conscientia manifestatur et valde decipimur si peccatum abscondi posse credimus.

j. — *Mittens duos de discipulis suis.* Nullatenus hic cum quibusdam asserendum est, legationem hanc institutam fuisse a Joanne, quia de persona Christi dubitaverit, sed hoc fecisse dicendum est ut doceret, quod officium predicatoris sit mittere animas ad

Christum, tanquam ad Salvatorem, ad quem spectat salvare animas et conferre gratiam et gloriam. Magna enim cura et custodia Deum animam prosequitur. Hæc est vinea quam plantavit et ipse declaravit per os Isaia Prophetæ, quod in hujus vineæ, sive salutis animæ cultura, præter ea quæ fecit, plura ut majora facere non poterit. Sapienter dicit: *Justorum animæ in manu Dei sunt*. Deus in manu sua animam nostram sicut gemmam pretiosissimam portat. Cujus in S. Jobo manifestum habemus exemplum, quando enim Deus illum potestati Satanae, quoad corpus tradidit, et ab eodem facultibus, filiis, sanitate corporis cunctisque aliis bonis exutus fuit, eam habuit animæ rationem, ut eam totaliter a demonis potestate exempta esse voluerit: *Verumtamen, animam ejus serva*. Nota ergo cum quanta diligentia, tu, o anima, es custodia; utpote pro cuius salute Angelos indefessos continos et perpetuos custodes esse voluit: *Angelis suis Deus mandavit de te, ut custodiant te*. Nec satis: tanto studio, tantaque cura Deus dignam esse animam ostendit, ut neque Filio suo pepererit. *Sic Deus dilexit mundum*, ait S. Joannes, v, 16, *ut Filium suum unigenitum daret, ut omnis qui credit in illum non pereat, sed habeat vitam æternam*. Quod sciens S. Joannes Baptista, ad Jesum misit duos de discipulis suis, nam ipsi ejus doctrina indigebant, ut deposito omni erga Joannem affectu, ipsum Christum Jesum, verum esse Deum ac Messiam in lege promissum agnoscerent et amplecterentur hanc fidem Christi et doctrinam omnium bonorum fundamentum et radicem.

k. — Bene sciebat ipse divinus Baptista, quod ex hac sua missione, pullulaturæ erant variae hominum sententiæ, etiam in dodecens et confusionem sui ipsius; non enim defuere auctores, qui valde indocte asseruerunt, hanc legationem fuisse institutam a Joanne, quia de persona Christi dubitaverit, et tamen Joannes, cum hac interrogatione eos misit ad Christum. Voluit enim potius honorem suam, quam discipulorum suorum salutem in discrimen dare. Sciens sequacium Christi et virtutis proprium esse, scopos esse irrisionum hominum.

l. — Pulchre in hunc textum D. Chrysostomus, *Hom. xxiv.*, « Non omnes, inquit, sed duos, quos forsitan faciliores ad credendum cæteris putabat, et qui simpliciter absque suspitione interrogare possent, et rebus ipsis discere, quantum interest inter Joannem et Jesum, mittere studuit. » Singulariter ponderanda sunt hæc verba: *faciliores ad credendum*; nempe qui erant propensiores et magis inclinati ad credendum, et minus curiosi ad perscrutandum. Nam mysteria fidei integre et indubitanter credenda sunt, et non nisi sobrie dumtaxat perscrutanda et discutenda. *Qui scrutator est majestatis, opprimetur a gloria*, ait Sapiens, *Prov., xxv, 27. Et Ecclesiasticus, III, 22. Altiora te ne quæsieris*

et fortiora te ne scrutatus fueris. S. Bonaventura prima illius Psalmi verba: *Credidi propter quod locutus sum*, examinaus, sequens inde deducit documentum: « Nota quod fides debet esse fidelis, integra, firma et voluntaria; quam nisi quisque integre, fideliter, firmiterque crediderit, integræ involatamque servaverit, absque dubio peribit. »

m. — De adventu Christi et Messie certior volebat fieri Joannes. Sed multorum opinio est, Joannem quoque voluisse informari de modo adventus sui, sicut prædictum erat in prophetis, maxime Isaia, nempe de adventu per crucem, ex cuius consideratione, jam ipse in carcere et vinculis consolabatur; sicut jam antea asperitatem vite jugemque carnis mortificationem susceperat, eo quod jam spiritu quasi prophético presentiret, talem ab Auctore vite vitam esse suscipiendam. A D. Chrysostomo, non sine ingenii acumine, vocatur erax *philosophia imperatorum*, ea est enim crucis philosophia, qua humillima quæque, et horrida, et spualentia, nimirum penitentia saccus, cinis, jejunium, dolor, lacrymæ, et similia sic afficiunt videntes ut imperatorum etiam animos ad se alliciant. Nec ullus erit qui crucem Domini, et passionem videat, qui dolor, abjectio et mors ipsa non videatur amabilis et expetibilis, sicut intuitu futurae mortis Christi, carcer et inde secutura mors expetibilis fuit Joanni.

VERSUS 3.

Tu es qui venturus es, an alium expectamus?

1. — Ex textu S. Lucae, III, 26, sufficienter colligitur quantum de S. Joanne opinionem seu estimationem discipuli ejus habuerint, hæc autem estimatio in iisdem magis non solum solidata, sed et aucta fuit, quando solemnissimæ illa legatio a Sacerdotibus universoque Hebraismo supremo Concilio ad S. Joannem missa fuit, ut eum (dummodo ipse acquiescere voluisset), veluti Messiam venerarentur et agnoscerent, ac proinde discipuli ejus nunquam induci potuissent, ut Christum Joanne in sanctitate superiore, et Filium Dei esse crederent, nisi sanctus Joannes ipsemet, ad hæc eis male de se conceptam opinionem eximendam, ostendisset, se credere Christum vere Messiam esse, ac proinde, ad hæc veritatem explorandam, ipsos ad Christum suo nomine ablegasset. Unde S. Ambrosius, lib. V in *Luce*, VII, dicit: « Non fide, sed pietate dubitavit; »

Tanquam parvulus in Christo lac vobis potum dedit, non escam, inquit, licet ad alium finem S. Apostolus, *I Cor., III, 2*. Sic enim mater, ut filium ad lactis nutrimentum sumendum inducat, se quoque lacte ad sui sustentationem opus habere fingit; ita quoque mater ut filium infirmum medicinam, quod nauseam sumere detrectantem sanitati restituat, medicinam eandem ori proprio applicare, imo et deglutire

solet, ut hæc ratione filium ad eandem sumendam pariter inducat. Unde Basilii Seleucus, *Orat. xxiv.*, ait: « Non tam miramur Joannem exultantem, quam nunc interrogantem. » *Exultavit infans in utero propter gaudium, ut ostenderet Filium Dei, qui in Maria incarnatus fuerat, vere esse præsentem; non autem videtur, quod certo quodam modo reperescat, adeo ut de ipso nunc dici possit: Sapientem ut parvulus, siquidem se ignorantem esse, et Christum se non agnosceret simulat, idque non alio fine, quam ut non solum discipuli ejus, sed et universum genus humanum, ad finem usque sæculorum, Christum, quis esset, vere agnoscerent; se ignorare simulavit, ut totus mundus incretam sapientiam jam vere incarnatam esse, fide vera crederet. » Mira res, » exclamat proinde S. Thomas de Villanova, *Conc. I, de S. Joanne*, « triginta annis inter homines Deus erat, et factus homo cum hominibus versabatur, et non agnoscebatur; missus est Joannes, ut ad tanti Sacramenti adventum mortalium oculos excitaret. »*

2. — Insignis est illa Origenis super questione Joanni a legatis proposita: *Tu quis es?* ponderatio. Dicit enim, legatos ad Joannem ab Hierosolymis missos, commissionem quidem habuisse, ut hanc Joanni interrogationem proponerent, quia ipsum Messiam esse persuasum sibi habebant, non tamen constat illos unquam similem investigationem seu diligentiam et industriam circa Christum adhibuisse, ac proinde dicit Origenes, « quod erga Joannem Judæi, hoc Joannes erga Christum prosequitur, per proprios discipulos interrogans: Tu es qui venturus es an alium expectamus? » nimirum supplere illud voluit, quod universus Judaismus honoris ipsi exhibere neglexerat, neque enim ipsi sufficiebat, quod eum palam digito indicasset, dicens: *Eccæ Agnus Dei*, sed insuper solemnem hanc legationem per duos sapientissimos et prudentissimos scholæ suæ discipulos expedire voluit.

3. — Paulus de Palatio ingens hujusce interrogationis momentum hisce verbis trutinat: « Existimo nullam unquam fuisse in orbe questionem majoris quam ista momenti; expendenda cuncta: Qui interrogat, vicem habent omnium fidelium: qui interrogatur, Deus est; quod interrogatur, summum negotium est, an is esset Deus, qui videbatur homo. »

4. — S. Thomas, in *Math.*, sanctum Ambrosium in ea fuisse opinionem refert, Præcursorem de Messia in mundum, sive in carnem adventu nequaquam dubitasse, sed de adventu ad Passionem; unde miratur, si venerat ad patiendum? » Huic tamen opinioni Doctor Angelicus se opponit per S. Chrysostomi auctoritatem, qui Joannem hoc quoque plene atque perfecte scripsisse existimat, siquidem cum digitis monstravit, dicens: *Eccæ Agnus Dei*; « constat ergo, quod eum scivit fore hostiam immolan-

dam. » Lyranus, de simili, cuidam expositioni S. Gregorii opponit, dicens: « Dubitavit, utram sicut natus erat in humanitate nostra, ita etiam more: « retur pro salute humana; » respondet Lyranus: « Non videtur conveniens, quia Joannes non fuit minus illuminatus, quam Propheta veteris Testamenti, quia hic dicitur plasmam Prophetæ. Prophetæ autem cognoverunt Christum, non tantum nasciturum in carne propter nos, sed etiam moriturum ut habetur Isaia, *Lui, 7*: *Tanquam ovis ad occisionem ducetur*; ergo multo fortius Joannes, qui fuit plus quam Propheta, cognovit. »

5. — Et revera in dubium revocari nequiquam potuit, quia Joannes perfectam habuerit Incarnationis et Passionis futuræ Filii Dei notitiam. « Videtur mirabile; si de hoc dubitare potuit, » inquit Albertus Magnus, « quem intra matrem vissera obstructus cognovit, quem spiritus in deserto revelavit, qui columba insedit, super quem vox Patris intonuit, quem digito demonstravit, cui testimonium, quod mundi peccata tollerent, perhibuit, de quo, quod agnus immolandus esset, prædixit, ad quem Andreas cum alio misit, qui detrahetes discipulos corripuit, qui Judæis quærentibus testimonium perhibuit, quæ omnia Luce. I et Joan. I legitimus fecisse Joannem. » Imo in utero quoque matero eum cognovit, dum ab ejus præsentiam gaudendo, salire in utero cepit, unde sicut S. Hilarius in *Math.* scribit: Querendo « non sciebat, sed discipulorum ignorantia consulti. » S. Hieronymus Lazari exemplum adducit, cum ait: « Quomodo Salvator interrogat, ubi sit positus Lazarus, ut qui locum sepulchri indicabant, saltem sic pararentur ad fidem, et viderent mortuum resurgentem; sic et Joannes interficiendus ab Herode, discipulos suos mittit ad Christum, ut per hanc occasionem videntes signa atque virtutes, crederent in eum, et magistrum interrogantes discerent, » ipse namque, quidam Christus responsurus esset, prophético spiritu illuminatus prævidebat. Unde Dionysius ait: « Interrogavit, non ob propriam dubitationem, sed propter discipulorum ignorantiam, quos volebat ex Christi responsione doceri, et certificari; novat enim eis in spiritu, qualiter Christus fuerat responsurus; » adducitque idem Carthusianus ejusdem sapientissimi Magistri nostri exemplum, qui sæpius se aliquod scire desiderare simulavit, quod jam de facto probissime sciebat; sic de Lazaro ait: *Ubi posuistis eum? Unde ememus panes*, ait ad Philippum: *Cujus est imago hæc? Nonne decem mandati sunt? et novem ubi sunt?* « Quandoque enim interrogat homo, ut instruat, interdum ut instruat: interdum ut experiat, si aliquid sciat, quod quærit; interdum ut alterius ignorantiam demonstraret. »

6. — Jam, de facto, Baptista discipulis suis,

Christum promissum Messiam esse dixerat, qui tamen id dicenti certam non adhibere fidem, ac proinde verba sua per experientiam miraculorum Salvatoris authenticare voluit. Unde S. Hilarius ait: « Sed ut scirent non alium a se predicatum, ad opera ejus intruenda discipulos suos misit, ut auctoritate dictis suis illius opera conferrent. »

7. — Quæstio autem hoc loco proponi potest; quænam causa sit, quod Joannes interrogationem istam per verba futuri temporis circumscribere voluerit, dicens: *Tu es, qui venturus es*, cum tamen jam triginta essent anni elapsi, a quibus, de facto, in mundum venerat? Arius legit: *Tu es veniens?* Grævus textus legit: *Tu es ille veniens?* Verumtamen advertendum est, quod interrogationem illis verbis proponi fecerit, quibus ipse ab oraculis prophetis olim prophetizatus fuerat; unde Joan. vi, 14, dixerunt: *Hic est vere Propheta, qui venturus est in mundum*, tametsi coram oculis eorum presens assisteret.

8. — Enimvero ex quo hæc discipulorum missio et interrogatio, in eum præcipue finem ordinata erat, ut illis clarum Christi notitiam subministraret, utpote qui tunc nondum verus Messias esse agnoscebatur, ideo haud immerito eandem interrogationem manifeste et publice proponi voluit, quia veritas latibula nescit; præter quam quod hanc quoque notitiam per universum mundum extendi et divulgari voluerit; quia servi Dei magna urgentur sollicitudine, ut nusquamque honorum spiritualium ad majorem Dei gloriam, particeps efficiatur. Porro quod interrogatio hæc publice, et in conspectu multorum proposita fuerit, ex illis eisdem Evangelii verbis clare deducitur: *Illis autem abeuntibus, cepit Jesus dicere ad turbas de Joanne.*

9. — Paulus de Palatio verba hæc in sensu morali exponens, dicit: « Joannes significat gratiam, cum igitur Joannes est in vinculis, dubitare videtur. » Etenim multi sunt amici Dei, qui tempore consolationum spiritualium solidi persunt; at vero in desolationibus, et ariditate animæ titubant. Cujus exemplum Davidem adducit, qui ait: *Ego dixi in abundantia mea, non movebor amplius, præstitisti decori meo virtutem; at vero in adversitatibus positus, ait: Avertisti faciem tuam a me, et factus sum contubatus.*

10. — Idem quoque aliud quoddam documentum in medium affert, dum ait: « Joannes donum a significat; inter dona primum, et radix aliorum a est fides, hanc multi Christiani in vincula peccatorum conjiciunt, veritatem Dei in injuria a detinente; fides ergo inter vincula peccatorum a facile dubitat; imo facile negat; non est tuta fides a inter vitiorum catenas. »

11. — Credibile valde est, sanctam Dei Ecclesiam hodie hoc Evangelio uti, ut fideles suos ad dignum pro hujus Regis glorie adventu, hospitium

et habitaculum accomodandum et præparandum invitet: *Tu es, qui venturus es, an alium expectamus?*

Adiciones.

a. — *Tu es qui venturus es? an alium expectamus?* Non gravabor in presenti textu, veterum Patrum meminisse sententiam, quæ putat Joannem, post audita Christi miraculosa opera, misisse discipulos ut interrogarent, an qui talia efficiebat magna, ad mortem et vincula suscipienda simul veniret? Non querit an sit Jesus Filius Dei? An sit expectatus ab Israeliticis? Sed, an veniat, ut vinciat et morti detur. Nec miror quod Joannes expertus vinculorum et passionis præcellentias, requirat inter Jesu magna et splendida opera, vinculorum, et mortis tolerantiam; quæ quidem tolerantia præstantissimum opus est omnium miraculorum. Sanè Jesus cæcis visum, surdis auditum, claudis pedes, leprosis munditiam, mortuis vitam dabat. Sed quid hoc magnum in Jesu ut ostendat in se naturam deitatis, nisi etiam manus ipse suas pro vinculis daret, seseque passioni voluntarius redderet? Nam tribulatio aliquid divini in se habet. Nullum enim opus, etsi illustre, etsi hominibus salutare, scilicet Filium Dei verum Messiam ostendit, ut vinculorum æramnarumque tolerantiam. Cum enim ad hoc venerit Filius Dei ut dissolvat opera diaboli, quod est peccatum; vere eum ut talem agnoscamus, cum ad vincula et mortem venisse intelligimus. Per hæc nos a peccatis absolvit, et absolutos æterni Patri reconciliavit: siquidem tribulatio patienter tolerata, solvit penas debitas pro peccatis, et ab eis nos expurgat.

b. — Quid est hic causæ, quod Joannes quasi dubitans querat a Christo: *Tu es qui venturus es?* eum ipse optime nosceret Christum esse verum Messiam venturum, sicut in multis sacri Evangelii locis ostenditur? Varii Patres varias hujus dubitationis non tam rationes quam explicationes assignant. Præ cæteris mystica hæc placet S. Ambrosii, lib. V, in Luc, vii, dicens in Joanne me quidem ullam fuisse dubii suspicionem. Et per Joannem, ait, legem intelligendam esse, quæ in peccatore peridorum, velut in carcere inclusa tenebatur. Contrarium hodieum fit a multis christianis qui christianorum quidem nomine insignantur, et legem evangelicam ore passim profitentur, sed factis negant. Utinam de illis idipsum dici non posset, quod huic Episcopo, qui in bonis operibus deficiebat exprobratum fuit, nimirum: *Nomen habes, quod vicas, et mortuus es.* S. Ambrosius reprehendit illos qui sibi se in portu esse et salutem suam in securo positam persuadent, eo quod in Petri navicula navigent. Nequaquam in vobis persuadeatis, inquit sanctus Doctor: « Non nobis sufficit quod a christianum nomen accepimus, si opera nostra a christiana non fecerimus. »

c. — Præclare occasione hujus textus: *Tu es qui*

venturus es, an alium expectamus? de Joanne loquitur D. Basiliius Seleucus, Orat. xxv: « Non tam miramur Joannem exultantem, quam nunc interrogantem, » ac si diceret: non ila nos rapit in admirationem, quod Joannes infans cum perfecto rationis usu, in ulero matris exultaverit, sicut quod cum præclara Christi agnitione, ipsum modo interroget, cum verbis dubitationis umbram importantibus, cum nihil difficilius sit quod vir sapiens ad inscientis habitum ac formam sese dimittat. Patet hic summa Joannis humilitas, quæ opera bona, omnesque alios actus virtuosos in abscondito custodit et conservat.

d. — Legatis Judeorum ad Baptistam venientibus ut interrogent eum, an ipse sit verus Messias, magna hic divinus præco utitur diligentia, ut eos de veritate edoccat: *Confessus est et non negavit.* Et iterum de Christo ait: *Ipse est, qui post me venturus est, cuius ego non sum dignus ut solvam ejus corrigiam calceamenti.* Joan., i, 27. At vero suosmet discipulos in veritate volens instruere, tantum legimus quod duxit eis exis mittat. Cujus discriminis ratio hæc est: Judei qui maximo odio et ira contra Christum fervebant, non tam facile convinci poterant de veritate quam discipuli Joannis qui illum amabant. Magna enim vis et efficacia est iræ quæ intellectum excecatur, absorbet discorsum et rationem, et iratum stulto similem reddit.

e. — Joannes ob magnam suam prudentiam et eximiam in discipulos suos charitatem, nomine suo querit a Jesu, an ipse sit Christus, cum forte discipuli non auderent, ex se hanc interrogationem facere. Novit enim vera charitas ob bonum proximi aliquando simulare; quod ad nostram tendit instructionem, quam sollicite charitatem proximi conservare, et bonum ejusdem procurare debeamus. Christus Dominus noster hoc fraterni amoris præceptum, specialiter suum præceptum appellavit, dicens: *Hoc est præceptum meum, ut diligatis invicem.* Joan., xv, 12. Haud dubie etiam tria priora prime tabule præcepta, sua præcepta erant, imo magis proprie sua præcepta dici debebant, utpote ad religionem et divinum ejus cultum spectantia. Similiter præcepta moralia, judicialia et ceremonialia antiquæ legis præcepta, quorum sexcenta tredecim erant, sua præcepta dici debebant, eo quod consilio et auctoritate ipsius promulgata fuerant; cur igitur hoc solum dilectionis præceptum, specialiter tanquam præceptum suum canonisare voluit? Pro hujusce questionis resolutione, quod dicitur in Genesi, xxvii, 3, de Jacob Patriarcha optime nobis deservit: *Israel autem diligebat Joseph super omnes filios suos, eo quod in senectute genuisset eum.* Ita quoque dicere possumus quod licet Deus noster homini multa præcepta imposuerit, in iisque omnibus paternam suam erga nos curam liquide satis demonstravit, attamen prout in sermone quem in ultima œena habuit, perspicue videre licet, insi-

nuare nobis voluit quod hoc de dilectione proximi datum præceptum, anxie magis et impensius nobis inculcatum esse voluerit, ideoque ex industria illud nobis in ultimo vite sue tempore tanta cum efficacia nobis expressit ut tanto tenacius nobis illud impressum reliqueret.

Diligendus est a nobis proximus ad eum modum et ad eundem finem, ob quem nos amavit Deus: *Hoc est præceptum meum ut diligatis invicem, hoc autem ei non sufficit sed insuper addit: Sicut dilexi vos.* S. Augustinus optime notat amorem nostrum erga proximum minime affectum esse debere ea qualitate, qua imbutus est amor quo amamus amicos, parentes, filios, uxorem; sed ordinandum esse ad finem ad quem illum Deus ordinavit, nimirum ad salutem æternam: « Ipsa est dilectio, » inquit, « ab omni mundana dilectione discreta, quam a distinguendo addidit Dominus, sicut dilexi vos. » Quid enim nisi Deum dilexit in nobis, non quod a habeamus, sed ut habeamus?... Sic ergo et nos a invicem diligamus ut quantum possumus invicem a ad habendum Deum cura dilectionis atrahamus. »

f. — Parum ante factam fuerat quod principes Synagoga: sacerdotes et levitas ad Joannem miserint, ut scirent an ipse esset Messias, interrogantes hoc modo: *Tu quis es?* Cur ergo quando ipse Joannes eandem questionem sciscitavit a Christo, an ipse esset omnium Redemptor maxime desideratus, cur, inquam, non eadem methodo, ac dispositione verborum ulit, sed alia valde diversa: *Tu es qui venturus es? An alium expectamus?* ratio est quia Joannes puritate, ac sanctitate valde insignis, adeo alienus erat ab iniquorum moribus, ut etiam in modo loquendi nullam voluerit habere convenientiam, maxime cum iniquorum loquendi modus sit valde inconsideratus, ac irriverens, sicut erat hic Judeorum, temeritate potius quam auctoritate notatus: *Tu quis es?* per quod nihil determinate queritur. Vir sapiens autem priusquam loquatur, verba sua ponderat, ac demum tempore et loco convenienti loquitur. Dicitur enim, *Prov., x, 43. In labiis sapientis invenitur sapientia.*

Observandum est Sapientem non solum dicere: *In labiis invenitur sapientia*, sed addere: *In labiis sapientis*; quia homo sapiens et in loquendo circumspiciens, prudentia, iudicii et sapientie sue specimen edit; priusquam enim loquatur, verba profertur accurate examinat et ponderat. Unde Psalmista, *Ps. xxxvii, 30, ait: Os justi meditabitur sapientiam, et lingua ejus loquetur iudicium.* S. Hilarius hunc *Proverbiorum* textum, in favorem nostrum adducens, inquit: « De lingua Sapientis a legimus, *Prov., x: Lingua sapientis meditabitur a sapientiam.* Et rursum: *Lingua mea calamus a scribæ, velociter scribens, quia intelligens lingua modulatione sapientie fit, ut eadem tanquam a calamus scribens, nihil incompositum, nihil*

« incertum agat, sed his quæ aut cogitata aut lecta « fuerint obtemperans celeriter, et ratione consilii « obsecundet. » Is qui meditatur, quandiu hoc facit, tacet; meditatione vero expleta, tunc pridem conceptum suum exprimere incipit. Meditandum proinde prius est, et postea loquendum. Unde Ecclesiasticus, II, 7, prius dicit: *Tempus tacendi*; et postea subiungit: *Et tempus loquendi*. Nemo enim bene loquitur, nisi qui prius aliquoties bene tacere noverit. Ideoque Nyssenus ait: « Priori loco « collocatum est tempus tacendi, et post silentium « dedit tempus loquendi. » B. Laurentius Justinianus, in materia virtutum, et vitæ spiritualis apprime expertus, inquit: « Nemo, quomodo Deo, quid « proximo dicat, scire sufficienter meretur, nisi « prius didicerit ori suo ponere silentium. Oportet, « ut assuescat lingua taciturnitati, deinde sermoci- « nationi. Os quod silere novit, facile fari pruden- « ter discet, qui vero incontinens est multa proferet « præter voluntatem, et redarguatione digna. Sa- « lubre quidem consilium est, non a noxiis tantum, « verum etiam ab utilibus interdum linguam cobi- « heri sermonibus. *Obmutui a noxiis et siliui a « bonis*, ait Citharædus sacer. » Idem quoque S. Patriarcha, in alio quodam loco, idem his verbis repetit documentum: « Regula bene loquendi est, « ut prius discat quisque tacere, quam loqui. Num- « quam sciet fari quod expedit, qui tacere ignorat. « Congruus enim discende sapientiæ modus est, et « salubre charitatis adminiculum, sibi ipsi indicare « silentium. » S. Bernardinus, quid faciendum nobis sit, priusquam linguam ad loquendum expedi- « diamus, his verbis nos instruit: « Antequam homo « incipiat loqui, examinare se debet, qua de causa « seu intentione ad loquendum moveatur, si move- « tur odio vel amore; si per honorem Dei vel « amorem proximi, seu amorem sui; si pro utili- « tate temporali aut corporali seu spirituali; si pro « delectabili vel honesto. » S. Gregorius quoque monet ut in loquendo adeo circumspiciamus ut lingua nostra cordi consonet, ideoque examinemus et trutinemus ea que loquimur.

g. — Novimus quod quando imperator ad aliquam civitatem venire constituit, prius in ea urbe præparantur illi domus, ceteraque ad statum suum necessaria, quam fieri potest decentissime. Quod si ejusdem loci incolæ et cives facere detrectarent, non immerito de contemptu imperatoris dignitatis radargari possent. Expectamus nos, charissimi, Imperatorem nostrum Christum, propediens venturum, et de magnis rebus in terra tractaturum, de salute nostra. Quid ergo nos faciemus, qualemq; domum eidem præparabimus? Audiamus Philonem Judæum disertissimum, in *Lib. de Cherubim*, postquam de summa Dei dignitate multa disseruisset, hæc modo subjicientem: « Dignum tamen Deo « domicilium est anima, modo sit idonea. » Quo-

modo igitur anima nostra idoneum reddetur Deo habitaculum? Gratum arbitror, Deo cordis nostri habitaculum erit si quale olim sibi a Moysæ extrui mandavit, *Exod.*, xxv, et nos ædificemus. In cujus introitu, seu atrio, altare holocaustorum in nobis erit, cor per mortificationem se Deo immolans. Id in atrio fieri debet, hoc est, priusquam ad ipsum Deum accedamus. Nam mortificatio Deo summopere grata est, et ab eo quoque amplissime remuneratur. Virtus mortificationis gratiam et benevolentiam Dei sibi præ cunctis aliis vel maxime conciliat; ac proinde Ecclesiasticus, in comparatione aliorum aromatum, quando ad myrrham pervenit, eam electam appellat, suavissimumque spirare odorem asserit: *Quasi myrrha electa dedit suavitatem odoris*. Myrrha autem mortificationem præfiguratur Palato est amarissima atque per multas proprietates mortificationem symbolice significat, non solum ob amaritudinem sed etiam propter spinositatem et foliorum acumen.

h. — Mirum est quam paucis absolvat Joannes suam orationem apud Jesum, at brevis oratio supra modum vocalis magna obtinet. Hæc tantum dixit: *Tu es qui venturus es?* et omnia impetravit. Qui enim in vinculis erat, non longa oratione opus habebat, quando vincula et labores omnium linguarum disertissimi sunt, ad universa ex Deo impetranda oratōtes. Bonus ille latro vix labia movit, dicens ad Jesum: *Memento mei*; et ecce totus illi statim conceditur Paradisus: *Hodie mecum eris in Paradiso*. Quæ rationis flumina, quæ loquendi vis sic Deum trahit? Non quidem verba, sed ærumnæ, sed crux, sic ad impetranda tot bona ex Deo valuit. Præclare D. Augustinus, in *Psal.* lxxxvi, ait: « Hoc fecit ille « latro fortior in cruce quam in fauce. » Non tam diserta lingua rhetorum est apud Deum ut crux, et carcer patienter toleratus. Non talem oratorum pompam edocent doctæ paginae, qualem vincula et catene. Quam vim in compeditorum vocibus odoratus, Isaias, xxvi, 16, aiebat: *Domine in angustia requisierunt te, in tribulatione murmuris doctrina tua eis*; quæ verba sic reddidit Vatablus ex Hebræo: *Domine in ipsa tribulatione memores erunt tui: fundent murmur, cum erit afflictio tua in eis*. Sed cur ab afflictione fundent murmur, et non potius altissimas voces quæ cælos penetrent? In murmur intelligit Forentius muta illa carmina venifici incantantis sapienter, quæ dum venificus sapiens murmurat, quiddam cupit, ad se efficaciter trahit, aut rapit. Sic afflictiones et ærumnæ Joannis, verba fundunt adeo efficacia et potestate plena, ut instar carminis seu murmuris incantatorum sapientissimorum, omnia ad se rapiant, et omnimodam facient apparere salutem. Afflictorum enim preces efficacissimæ sunt, ad quas in tribulatione recurrere oportet. Inter rationes et motiva quæ nos ut cum gaudio et júbilo tribulationes sustineamus,

inducere debent, merito utique recensenda est notitia, qua nobis constat, quam efficace sint tribulationum orationes. Experientia docet, omnem hominem, etsi non credat in Deum, naturaliter tamen in periculis, et adversitatibus suis imminenti- « bus, oculos et mentem præcipue elevare ad cælum, ut subsidium et succursum imploret. Unde tritum est illud proverbium: Qui nescit orare, vadat ad mare.

In *Deuteronomio*, xxxiii, 13, depingitur pariter Deo rebellis et recalcitrans populus Hebræus: *Recalcitravit, et unde hæc procedebat rebellio? Impinguatus, incrassatus*; humiliatus nihilominus rediit ad Deum, jugo legum divinarum se subjiciens, idque meritis orationum quas tempore tribulationum divine porrexerat Majestati: *Humiliatum est in laboribus cor eorum, infirmati sunt, nec fuit qui adjuvaret. Et clamaverunt ad Deum, cum tribularentur, et de necessitatibus eorum liberavit eos*. Ubi observetur Psalmistam aliquoties repetere hæc verba: *Et clamaverunt ad Dominum cum tribularentur*, ut nobis indicaret quante efficacie sit oratio Deo exhibita eo tempore, quo nos premunt adversitates. Anna Samuelis mater, ob sterilitatem, quæ tempore illo valde ignominiosa erat, summopere affligebatur. Qua via obtinuit id ad quod tantis annis suspiraverat? *Cum esset Anna amaro animo, oravit ad Dominum: Factum est autem, cum illa multiplicaret preces coram Domino*, exaudita fuit, obtinuitque a Deo partum nobilem, qui fuit propheta Samuel, oraculum celeste, lumen totius Israel. Sara Tobie junioris sponsa supra modum infelix erat, septem namque sponso, unum post alium, dæmon Asmodæus ei surripuerat, et interneconi dederat; at consolationis loco, afflictionem addebat afflictæ, temeraria et insolens ancilla domus, quæ innocenti puellæ improperebat, imputabatque homicidia omnium septem virorum, insuper et sterilitatis maledictionem imprecabatur. Qua via, quo modo magnanima hæc Sara evasit miserabiles istas angustias: *Ad hanc vocem perrexit in superius cubiculum domus suæ, et in oratione persistens cum lacrymis deprecabatur Deum*. Tob., III, 10. Qualis orationis hujus fuerit subsecutus effectus, historice latior demonstrabit lectio; nõdo namque maritali copulata fuit Tobie, et cum eodem in summa rerum abundantia et prosperitate vixit.

Notandum est, S. Apostolum, *Rom.*, xii, 12, postquam nos monuit: *In tribulatione patientes*, statim subiungere: *Orationi instantes*; cujus rationem reddidit S. Ambrosius, dicens: « Necessaria est « valde oratio, quia ut tribulatio possit tolerari, « precibus insistendum est. » Optime cognoscit Deus quam sit fervida et cordialis deprecatio nostra, præcipue adversitatis tempore, et quia inde valde oblectatur, ut ipsius serio imploremus auxilium, nos continuo exhortatur, promittitque se preces

nostras exauditurum. Unde Albertus Magnus ait: « Os quod prosperitas claudit, adversitas aperit. » Et paulo post: « Erum te, non invocabis sine « fructu. »

i. — Non gravator in presenti, veterum Patrum meminisse sententiam, quæ putat Joannem post audita Christi miraculosa opera, missis discipulis, ut interrogaret, an qui talia effecisset magna, ad morlem, et vincula suscipienda simul veniret? Non quærit, an sit Jesus Filius Dei? An sit expectatus ab Israelitis? Sed an veniat ut vinciat, et morti detur. Ita Ambrosius, lib. II in *Lac*, vi, Eusebius Emisenus, Venantius, Gregorius, relati a Maldonato in hanc locum. Nec miror quod Joannes expertus vincolorum et passionis præcellentis, requirit inter Jesu magna, et splendida opera, vincolorum et mortis tolerantiam, quæ quidem tolerantia præstantissimum opus est omnium miraculorum. Sane Jesus cæcis visum, surdis auditum, claudis pedes, leprosis munditiam, mortis dabit vitam. Sed quid hoc magnum in Jesu, ut ostendat in se naturam deitatis? Nisi etiam manus suas ipse pro vinculis daret, seseque passioni voluntarius traderet? Nam tribulatio electus divini habet in se. Doctor gentium in cælis adlocutus de incarnata Sapientia scripsit, *Hebr.*, v, 8: *Cum esset Filius Dei, didicit ex eis, quæ passus est*. Ecce quam sublimem præcelsumque dignitatis gradum attingit tribulatio: ipsum docet et instruit unigenitum Filium æterni Patris: *Cum esset Filius Dei*. Quis hic in terris Deum cognoscebat, priusquam augusto Virginis utero gestabatur conclusus? *Deus in domibus ejus cognoscebat cum suscipiet eam*; sic ante multa sæcula prædixerat regius Propheta. Quando coelestem paradisi anam mutavit in pauperem domum Lauretanam, et vere dicere potuit: *Ego autem mendicus sum et pauper*, et postea ascendit patibulum, tunc et non antea mundus coram illo flexit genua: *Humiliavit semetipsum Dominus... propter quod et Deus exaltavit illum*, etc.

Pluribus ante adventum Redemptoris nostri sæculis, predictum fuit per Jeremiam Prophetam, xiv, 8: *Expectatio Israel Salvator ejus*. At quo tempore? *In tempore tribulationis*. Nescio sane, qua via Deus se notum fecerit et manifestum, an per miracula, per prædicationem Evangelii, per sequelam et imitationem populi; an vero per ærumnas, crucem, et passionem, mira animi generositate, inauditaque mansuetudine toleratam. *Cogovernat cum in fractione panis*, ait Evangelista, *Luc*, xxiv, 35, quem textum ad nostrum propositum mirè exponit Dico Ostiensis, dicens: « Vere non agnosceris Domine, « nisi in fractione panis. Panis caro tua est: fregisti « manibus suis corpus tuum, quia potestatem habes « ponendi animam tuam et iterum sumendi eam. « Fregisti corpus tuum, quod foris apparebat, et « ostendisti medullam que intus latebat; nisi enim

« patiaris non cognoscere: *Ibi, inquit, abscondite est fortitudo eius, Hab., II, 4.* Quae autem fortitudo tua, nisi mansuetudo tua, nisi humilitas, nisi sapientia et obedientia? Haec virtutes formosissimas, et suavissimas, in fractione panis, hoc est in passione tua, nobis ostendisti. »

VERSUS 4.

Et respondens Jesus, ait illis: *Euntes renuntiate Joanni, quae audistis, et vidistis.*

Et respondens Jesus, ait illis.

1. — Ex quo praedicta interrogatio ipsiusmet Praecursoris proprio nomine, Christo transmissa et exposita fuit, cur Christus non ipsi respondit, sed discipulis illius? interlinearis respondet: « Non ad interrogata, sed ad scandalum nuntiorum respondit Joannis, quia non dubitabat de illo. » Et ideo responsio non ad Praecursorem catechizandum, sed ad discipulos incredulos erudiendos ordinabatur. Lyranus dicit: « Ideo Christus non respondet per verba, sed per facta, faciens in conspectu discipulorum Joannis, miracula multa, manifeste declarantia, quod ipse esset Christus. »

2. — Sanctus Paschasius eandem responsonem reddit, cur non responderit secundum interrogata: « Arbitrator omnium secretorum, non ad verba, sed ad intentionem mittentis, et ad scandalum nuntiorum respondit. »

3. — Jansenius considerat, quod sicut Baptista multa fuerat prudentia, in erudienda discipulorum ignorantia, usus, palam ipsis ostendendo, quod Christum verum revera non agnoscerent, ita quoque Christus in eisdem erudiendis magna quoque circumspectione uti voluerit, absque eo, quod incredulitatem et invidiam illorum ei manifestaret, aut de his eos reprehenderet, miraculos operibus suis eisdem respondendo: « Ut magna prudentia ac charitatis studio Joannes in se discipulorum suorum suscepti dubitationem et ignorantiam; ita Christus magna eius respondet prudentia, eorum dissimulans invidiam, nec eam aperte incessans, ut sic ad se eos suo tempore magis traheret. »

Euntes renuntiate Joanni, quae audistis.

4. — Lucas Brugensis in *Cant.* optime notat, Christum eo modo respondisse, ac si Praecursor legatos hosce ob suum, non vero discipulorum interesse et commodum misisset, tametsi mentem et intentionem Praecursoris sui perfectissime nosset: « Prudenter dissimulans id, quod et Joannes, ut tanto se facilius doceri et persuaderi paterentur. »

5. — Verbum, *Audistis*, ad miracula refertur, quae paulo ante de ipso audiverant, siquidem filium vidua resuscitaverat, Centurionis servum sanaverat,

aliaque similia miracula patrarat, quae a S. Andrea, et S. Petro ambobus paulo ante Baptistae discipulis, audire facile poterant.

Et vidistis.

6. — Sanctus Chrysostomus, a sancto Thoma in *Catena* citatus, observat, quod Salvator non responderit directe, se Messiam esse, ne forsitan ei exprobrari posset, prout malignantes Judaei fecerunt, dicentes: *Tu de teipso testimonium perhibes*; praeterquam quod fidem sibi difficulter adhibendam fuisse praevidebat, ac proinde ad facta idest, ad miracula recurrit: « Propter hoc a miraculis fecit eos discere, « insuspiciabilem doctrinam faciens et manifestiorum, testimonium enim quod est a rebus, creditibilis est testimonio, quod est a verbis. » Cajetanus in tempore praesenti legendum esse existimat, « auditis et videtis »: « Respondet non testimonio a verborum, sed factorum, ut referendo Joanni miracula, convincantur a Joanne ex ipsis miraculis. » S. Paschasius notat Christum ideo voluisse, ut magistro suo ea, quae audierant et viderant, referrent, quia signa quae fecerat, ab antiquis oraculis de Messia venturo prophetata fuerunt. In Isaia namque, xxxv, 4, 5, praedictum fuit: *Deus ipse veniet et salvebit vos, tunc aperientur oculi caecorum, et aures surdorum patebunt, tunc saebit, et videt, et aperta erit lingua mutorum, ac proinde Lucas Brugensis in persona Christi, ita scribit: « Nihil opus est, ut de me, quis sim pronuntiem, « sim Christus, nec ne: tantum ite et renuntiate Joanni, quae vidistis, haec enim cum viciniis collata satis loquuntur, qui sim. » Porro S. Joannes miracula facere minime debebat, bene tamen Messias, atque ideo eum interrogarunt: *Quid ergo tu facis signum, ut videamus et credamus tibi?* Merito igitur S. Cyrillus dicit: « Christus miraculorum magnitudine simul et multitudine ostendit se Messiam esse, » unde et Judaeis dixit *Joan., x, 37: Si non facio opera Patris mei, nolite credere.**

7. — Considerari quoque hoc loco notabilis quaedam differentia poterit, quae inter caecum natum et Samaritanam ex una, et hosce discipulos ex altera parte cernitur: caeco enim se directe Messiam in lege promissum esse manifestavit, *Joan., ix, 37: Qui loquitur tecum ipse est, similiter mulieri Samaritanae dixit, Joan., iv, 25: Ego sum qui loquor tecum: at vero duobus hisce discipulis solum patrata a se miracula ostendit. Ratio autem differentiae istius est, quia ad credendum se Messiam esse, optimam tam in caeco, quam in Samaritana dispositionem invenit, eo quod valde se erga eos probasset beneficium; at vero, ut hos discipulos, utpote gloriae et sanctitati Christi invidentes, dum nimirum eum majori quam Magistrum suum veneratione honorari videbant, adeoque minus dispositos in eum credere*

faceret, non verbis, sed miraculis et prodigiis talibus, quorum ipsi oculati et irrefragabiles testes essent, utendum sibi esse censuit.

Additiones.

a. — *Euntes, renuntiate Joanni quae audistis et vidistis.* Non verbis sed miraculis et operibus, fidem in se plantare voluit Christus Dominus. Voluit enim se potius manifestum facere sui muneris adimplentione, quam multis locutionibus. Voluit procul dubio divinus Magister ostendere fidem, nisi per opera eidem consonantia vivificetur mortuum esse. S. Bernardus, *Serm. II, de resurrectione*, ait: « Sicut corporis vitam ex motu cognoscimus; ita et fidei vitam ex operibus bonis. Itaque vita quidem corporis animae est, vita vero fidei est caritas, quia per illam operatur, sicut in Apostolo legis; nam ad Galatas, v, 6, inquit: *Fides quae per charitatem operatur.* » Et ad Thimotheum, I, n, 15, scribens fidem quoque dilectione conjungit dicens: *In fide et dilectione.* Demum vero mellifluis Doctor, in eodem sermone subjungit: « Refragescente charitate fides moritur, sicut anima recedente, moritur corpus. » Aptissima est enim illa S. Jacobi similitudo qua fidem sine operibus idem esse dicit quod corpus sine anima. S. Augustinus quaerit: « Unde mors in corpore? quia non est ibi anima. Ergo animae anima fides est. » Enimvero undenam in corpore animam esse cognoscimus? Ex operationibus vitalibus illius. Eodem modo, tunc de viva christianitatis hominis fide, certi esse possumus, si conformiter fidei operatur: *Sicut corpus sine spiritu mortuum est, ita et fides sine operibus mortua est*, dicit S. Jacobus, n, 26. Arelas in expositione hujus textus inquit: « Opera fidem confirmare dicuntur, quorum expertus si sit, fides mortua est. » Cujus asserti hanc reddit rationem: « Nam neque homo mortuus homo est. » Tametsi enim homo aliquis mortuus oculis nostris idem esse videatur, qui ante fuit, attamen illum hominem esse dici nequit, cum sit cadaver. Eodem modo, licet in anima peccatoris fides aliqua remaneat, illa tamen nequaquam viva est, id est, non operatur conformiter illi quod credit, ac proinde est quasi non esset, nam fides sine operibus, mortua est. Observandum est aulem, S. Jacobum non dicere quod fides sine operibus mortua est, sicut homo mortuus esse dicitur; nam homo mortuus realiter non est homo, cum tamen fides sine operibus realiter sit fides. Sed illam mortuam esse dicit, sicut corpus mortuum est; non dicit, sicut homo, quia sicut corpus, licet mortuum sit, verum tamen corpus est, ob similitudinem exteriorem, tametsi non sit vivum, hoc enim ad animam pertinet: ita quoque, opera bona, non faciunt quod fides sit fides, bene tamen quod sit viva et vera fides, quia fidelis anima vitam spiritualem non a sola fide recipit, si haec cum bonis operibus conjuncta non

sit. Iterum dicit S. Jacobus, n, 14: *Quid proderit, fratres mei si fidem quis dicat se habere opera autem non habeat? Numquid poterit fides salvare eum?* « At operum fulgor, » teste S. Cyrillo Alexandrino, *Epist. in Symb.*, « si expertus videatur esse rectorum dogmatum, inculpatae fidei, humanae animae, nullo modo, utilis fuerit. Nam sicut fides absque operibus mortua est, ita quod e contrario conversum litur, verum est. » Adde hanc sententiam S. Augustini, I, XV, de *Trinitate*: « Fides quidem potest esse sola, sed non prodesse. »

b. — Jesus Christus notanter dicit: « Euntes renuntiate Joanni, quae audistis et vidistis, » non plus nec minus quam audistis et vidistis: potius enim Joannis discipuli, ob nimium in Magistrum suum affectum, ne ejus auctoritati praedicta viderentur, aliqua reticere opera Christi, quae ipsum verum probarent esse Messiam. Unde, *renuntiate quae audistis, et vidistis*, sine adulationis furore. Longe enim melius est a detractoribus corrigi, reprehendi et injurias pati, quam ab adulatoribus decipi. Praeclaro S. Augustini ingenio spirititue apostolice ejusdem dignissimus est sermo ille quem dictus Doctor scribit, *tract. x in Joann.*, ubi haec ad propositum nostrum verba habet: « Nescio quis odium inimicum suum et fingit illi amicitiam; videt e illum ferre aliquid mali, laudat; vult eum esse praecipitem, caecum ire per abrupta cupiditatum suarum, unde forte non redeat. » Haec sunt ab adulatore proficiscentia praedicta; jam vero fructus quoque audire placeat, quae a reprehendente et corripiente nos in nos dimanant: « Alter, » inquit, « videt amicum suum tale aliquid facere, « revocat; si illum non audiat, objurgat, litigat, « profert verba castigationis. Ecce odium blanditur; « charitas litigat. Noli attendere verba blandientis, « et quasi sevitiam objurgantis; venam inspicie, « radicem unde procedat, quere; ille blanditur ut decipiat; iste litigat ut corrigat. » Persecutio martyres efficit, adulationem autem facit apostatas, siquidem ipsius antichristi temporibus, multi per assentationes, in penitiosissimam erroris viam adducuntur. Infirmum ad procurandum sibi ab infirmitate convalescentiam, pro nihilo dicit si vulneribus et incisionibus saucietur, aut palatum oris amaro potu affligatur; hoc enim mavult, quam his quae genio suo favent inescari. In *Proverbiis, xxxvii, 14*, legitur: *Qui benedicit proximo suo voce grandi, de nocte consurgens, maledicenti similis erit.*

VERSUS 5.

Caeci vident, claudi ambulantes, leprosi mundantur, surdi audiunt, mortui resurgunt, pauperes evangelizantur.

1. — Ex textu S. Lucae, vii, 21, expresse colligitur, miracula ista in praesentia illorum duorum